PREVENTIVNÍ PROGRAM ŠKOLY 2026/2027

ScioŠkola Brno Trnitá – základní škola, s.r.o.

Školní rok: 2026/2027

1. Úvodní ustanovení a legislativní východiska

Preventivní program ScioŠkoly Brno Trnitá pro školní rok 2026/2027 je základním dokumentem školy v oblasti primární prevence rizikového chování žáků. Vychází z aktuálních potřeb školy, zkušeností z předchozího školního roku a z platných právních, metodických a strategických dokumentů.

Cílem preventivního programu je systematicky podporovat bezpečné a respektující prostředí školy, pozitivní vztahy mezi žáky i pedagogy, zdravý osobnostní a sociální rozvoj žáků a předcházet vzniku a rozvoji rizikového chování. Preventivní působení je chápáno jako dlouhodobá a průběžná součást vzdělávání a každodenního života školy.

Preventivní program vychází zejména z následujících dokumentů:

- **Zákon č. 561/2004 Sb.**, o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (Školský zákon), v platném znění[cite: 1, 16];
- **Vyhláška č. 72/2005 Sb.**, o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních;
- **Vyhláška č. 27/2016 Sb.**, o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných;
- **Metodické doporučení MŠMT k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních**, č. j. 21291/2010-28, včetně jeho aktuálních příloh;
- **Národní strategie primární prevence rizikového chování dětí a mládeže na období 2019–2027**;
- související metodické pokyny MŠMT k prevenci a řešení šikanování, záškoláctví, rasismu a xenofobie a k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví ve školách

Preventivní program zároveň navazuje na Školní vzdělávací program ScioŠkoly Brno Trnitá, školní řád, hodnoty ScioŠkol a další vnitřní dokumentaci školy. Součástí tohoto preventivního programu je rovněž krizový plán stanovující základní postupy školy při výskytu rizikového chování.

2. Charakteristika školy

Základní údaje o škole a poradenském týmu

Funkce / Oblast	Jméno a příjmení / Kontaktní údaje

Název a adresa školy	ScioŠkola Brno – základní škola, s.r.o., Šujanovo náměstí, Brno – Trnitá
Ředitel školy	Mgr. David Kopeček (tel: +420 770 327 202, e-mail: david.kopecek@scioskola.cz)
Školní metodik prevence	Mgr. Táňa Křenová Holubářová, DiS. (tel: +420 770 327 202, e-mail: tana.holubarova@scioskola.cz)
Výchovný poradce	Mgr. Tereza Bodická (tel: +420 770 327 202, e-mail: tereza.bodicka@scioskola.cz)
Speciální pedagog	Mgr. Tereza Bodická (tel: +420 770 327 202, e-mail: tereza.bodicka@scioskola.cz)
Kariérový poradce	Mgr. Jiří Mlateček (tel: +420 770 327 202, e-mail: jiri.mlatecek@scioskola.cz)

Vnitřní zdroje a prostorové podmínky

ScioŠkola Brno Trnitá je škola komunitního charakteru. Vzdělává žáky od 0. do 9. ročníku. Žáci jsou vzděláváni věkově smíšeným způsobem v trojročích/dvojročích a skupinách (cca 14 dětí napříč věkovým spektrem).

Škola sídlí ve sdílené budově s vnitřním dvorkem na Šujanově náměstí v městské části Brno – Trnitá. V areálu školy se nachází kmenové učebny, vlastní výdejna stravy s jídelnou a zázemí pro školní družinu a klub. Celý prostor školy je vybaven bezdrátovým připojením k internetu a výpočetní technikou (chromebooky) využitelnou pro výuku i přímou přípravu. Pro pohybové a venkovní aktivity škola využívá sdílenou tělocvičnu.

Z hlediska podpory bezpečného školního klimatu poskytuje uspořádání školy možnosti pro rozdělení žáků do menších skupin, individuální práci, klidové aktivity i důvěrné individuální rozhovory.

Pedagogický tým a principy fungování

Pedagogický sbor tvoří průvodci, kteří pomáhají dětem orientovat se v měnícím se světě, odhalovat jejich silné stránky a usnadňují jim řídit vlastní vzdělávací cestu. Charakteristickým

prvkem fungování školy je komunitní způsob práce, pravidelné mentorské kruhy, školní shromáždění, mentorské rozhovory, projektové dny a mentorské skupiny.

Preventivní působení je založeno na úzké spolupráci celého pedagogického týmu, školního metodika prevence, speciálního pedagoga a vedení školy.

3. Analýza výchozí situace školy

Preventivní program pro školní rok 2026/2027 vychází z vyhodnocení preventivního působení školy v předchozím školním roce, z průběžného sledování třídního a školního klimatu, zkušeností pedagogického týmu, výsledků dotazníkových šetření (např. *Mapa školy*) a aktuálních potřeb školy.

Ochranné faktory školy

Za hlavní ochranné faktory školy pro školní rok 2026/2027 lze považovat:

- komunitní charakter školy a propojování žáků napříč věkovými skupinami (ateliéry, dvojročí);
- rozvoj 8 ScioCílů (učební autonomie, odolnost, budování vztahů, zvládání stresu atd.), které přirozeně působí jako nespecifická prevence;
- pravidelná setkávání na mentorských kruzích a školních shromážděních.
- systém mentorské podpory a individuálních konzultací (tripartitní jednání dítě–rodič–průvodce);
- funkční a otevřená spolupráce se zákonnými zástupci a rodinami dětí.
- dostupnost schránky důvěry a poradenství přímo ve škole.

Oblasti vyžadující průběžnou pozornost

Škola bude nadále systematicky sledovat zejména:

- vztahy v nově vznikajících kolektivech a začleňování nových žáků.
- respektování osobních a tělesných hranic, bezpečnou a respektující komunikaci.
- bezpečné chování v online prostředí, kyberšikanu, kybergrooming a sexting.
- duševní zdraví žáků, zvládání stresu, emocí a prevenci sebepoškozování či poruch příjmu potravy u starších žáků.
- prevenci užívání návykových látek a závislostního chování (vč. digitálních závislostí).
- vztahovou a sexuální výchovu přiměřenou věku žáků.

4. Cíle a priority preventivního programu pro školní rok 2026/2027

Hlavním cílem je udržovat a dále rozvíjet bezpečné, respektující a podporující školní prostředí a systematicky rozvíjet dovednosti žáků zakotvené v ŠVP a ScioCílech.

Pro školní rok 2026/2027 byly stanoveny následující priority:

4.1 Bezpečné vztahy, respekt a osobní hranice

Cílem je rozvíjet schopnost žáků vytvářet bezpečné a respektující vztahy, komunikovat vlastní potřeby, respektovat hranice druhých a nenásilným způsobem řešit konflikty.

Indikátory naplnění: realizace mentorských kruhů a preventivních témat zaměřených na vztahy napříč všemi dvojročími; funkční a společně vytvořená třídní pravidla.

4.2 Duševní pohoda, emoce a schopnost vyhledat pomoc

Cílem je podporovat duševní zdraví žáků, rozvíjet jejich schopnost rozpoznávat a regulovat emoce, zvládat stres a zátěžové situace a vědět, na koho se obrátit o pomoc.

Indikátory naplnění: pravidelné využívání mentorsatů, schránky důvěry, dostupnost kontaktů na krizovou pomoc na nástěnce a zapojení programů sociálně-emočního učení.

4.3 Prevence rizikového chování a bezpečné rozhodování

Cílem je poskytovat žákům věkově přiměřené informace a rozvíjet kritické myšlení a asertivní dovednosti při rozhodování v rizikových situacích (online prostředí, návykové látky, sexuální výchova, poruchy příjmu potravy).

Indikátory naplnění: zařazení konkrétních preventivních témat do výuky a bloků; realizace plánovaných externích preventivních programů.

4.4 Sounáležitost a komunitní klima

Cílem je posilovat věkově smíšenou spolupráci, zapojení rodičů do života školy a pocit bezpečí všech účastníků vzdělávacího procesu.

Indikátory naplnění: realizace společných akcí (slavnosti, výjezdy, mentorské hodiny, projektové dny).

5. Systém preventivního působení školy

Preventivní systém ScioŠkoly Brno Trnitá staví na propojování každodenního života školy s principy **ScioCílů**.

1. **Každodenní preventivní práce průvodců:** Tvorba a reflexe pravidel, podpora respektující komunikace, řešení konfliktů dialogem.
2. **Mentorské kruhy a Školní shromáždění:** Pravidelná platforma pro sdílení potřeb, řešení celoškolních i třídních témat a rozvoj komunikačních kompetencí.
3. **Mentorské rozhovory a Tripartity:** Individuální setkání průvodce se žákem (a rodiči) zaměřená na osobnostní rozvoj, sebereflexi a včasné zachycení obtíží.
4. **Patronské skupiny a věkově smíšené učení:** Propojování starších a mladších žáků posiluje odpovědnost, empatie a prevenci šikany.
5. **Projektové, pobytové a komunitní aktivity:** Adaptační výjezdy, jarmarky, zahradní slavnosti a charitativní akce.
6. **Bezpečný prostor a poradenství:** Schránka důvěry, konzultace se školním metodikem prevence, speciálním pedagogem a výchovným poradcem.

6. Preventivní témata podle trojročí a vyučovacích oblastí

Preventivní témata jsou průběžně začleňována do výuky, ranních/mentorských kruhů, společenskovědního semináře (SVS) a projektových bloků.

6.1 První období – Přípravná třída, 1. třída, dvojročí (0.–3. ročník)

- **Hlavní zaměření:** Adaptace na školní prostředí, poznávání vlastních emocí, vytváření a dodržování pravidel, osobní bezpečí, základní hygiena a zdravý životní styl, rozpoznání nebezpečných situací a schopnost požádat o pomoc.
- **Aktivity a metody:** Programy pro rozvoj emočné inteligence (např. *Emušáci – Ferda a jeho mouchy*), práce s příběhy (čtení a diskuse o odlišnostech), ranní komunitní kruhy.

Oblast / Předmět	**Preventivní zaměření**	**Očekávané výstupy na konci 1. trojročí**
Člověk a jeho svět / SVS	Adaptace, pravidla kolektivu, osobní bezpečí, lidské tělo, zdrave stravování, emoce a osobní hranice.	Žák dodržuje základní pravidla bezpečného chování, pojmenuje základní emoce, vnímá své hranice a ví, na koho se obrátit v případě potřeby.
Jazyk a komunikace	Respektující komunikace, naslouchání druhým, vyjadřování vlastních potřeb, rozbor modelových situací z literárních příběhů.	Žák dokáže vyjádřit své přání a pocity, naslouchá spolužákům a rozpozná zárodky ubližujícího chování.
Komunitní kruhy a Mentorské hodiny	Rozvoj sociálních dovedností, přijímání odlišností (ADHD, autismus), spolupráce ve věkově smíšené skupině.	Žák spolupracuje s mladšími i staršími spolužáky a projevuje toleranci k odlišnostem

6.2 Druhé období – 2. dvojročí (4.–5. ročník)

- **Hlavní zaměření:** Rozvoj osobnostních a sociálních dovedností, týmová spolupráce, prevence šikany a kyberšikany, bezpečný pohyb na internetu a sociálních sítích, základy vztahové a sexuální výchovy, prevence rasismu a xenofobie.
- **Aktivity a metody:** Preventivní programy (např. *Dobronauti*), výukové bloky zaměřené na mediální gramotnost, práce s pravidly skupiny.

Oblast / Předmět	**Preventivní zaměření**	**Očekávané výstupy na konci období**

Přírodovědné předměty/SVS	Péče o tělesné i duševní zdraví, změny v dospívání, zdravý životní styl, první pomoc	Žák rozumí změnám ve svém těle, zná zásady zdravého životního stylu a dokáže poskytnout základní první pomoc.
Společensko-vědní oblast / SVS	Rozmanitost ve společnosti, prevence rasismu, xenofobie a intolerance, fungování v komunitě.	Žák respektuje kulturní a jiné odlišnosti, chápe význam pravidel a toleruje odlišné názory.
Práce s digitálními technologiemi	Bezpečnost na internetu, ochrana soukromí, rizika online komunikace a PC her.	Žák bezpečně zachází s osobními údaji na internetu a rozpozná základní rizika kyberprostoru.

6.3 Třetí období – 3. a 4. dvojročí (6.- 7. a 8.–9. ročník)

- **Hlavní zaměření:** Odolnost vůči sociálnímu tlaku, prevence užívání návykových látek (alkohol, tabák, kratom, nikotinové sáčky, nelegální drogy) a závislostí, dospívání, partnerské vztahy a sexuální výchova, duševní zdraví (zvládání stresu, prevence poruch příjmu potravy, sebepoškozování), trestněprávní odpovědnost, kritické myšlení a mediální gramotnost.
- **Aktivity a metody:** SVS bloky, besedy s odborníky, rozbory dokumentů, příprava na přechod na SŠ, diskusní semináře.

Oblast / Předmět	**Preventivní zaměření**	**Očekávané výstupy na konci 9. ročníku**
SVS - Výchova ke zdraví	Reprodukční zdraví, dospívání, prevence poruch příjmu potravy, účinky a rizika návykových látek.	Žák se orientuje v otázkách reprodukčního zdraví, chápe rizika závislostí a rozumí principům péče o fyzické i duševní zdraví.

Společenskovědní seminář (SVS) / Občanská výchova	Trestněprávní odpovědnost, lidská práva, kritika médií a influencerů, prevence kyberšikany, sextingu a kybergroomingu.	Žák kriticky vyhodnocuje mediální informace, zná své právní odpovědnosti a dokáže čelit manipulaci a sociálnímu tlaku.
Mentoring a příprava na SŠ	Sebepoznání, zvládání stresu při přijímacím řízení, budování samostatnosti a autonomie.	Žák uplatňuje strategie zvládání stresu, reálně hodnotí své schopnosti a přebírá odpovědnost za své vzdělávání.

7. Specifická primární prevence a externí programy

Vedle průběžné výuky a komunitní práce využívá škola cílené externí i interní preventivní programy.

Oblast / Program	Cílová skupina	Preventivní zaměření	Realizace / Organizace
Emušáci – Ferda a jeho mouchy	0.–3. ročník	Rozvoj emočná inteligence, práce s hněvem, strachem a radostí.	Průvodci v ročníku
Dobronauti	4.–6. ročník	Bezpečné vztahy, spolupráce, řešení konfliktů.	Průvodci / externí lektori
Hrej fér! / Bezpečné vztahy	4.–5. ročník	Pravidla, spolupráce a odpovědnost za vlastní jednání.	SVČ Lužánky, Saleziánské centrum mládeže

Prevence návykových látek	7.–9. ročník	Rizika užívání legálních i nelegálních látek, závislostní chování.	Společnost Podané ruce o.p.s.
Poruchy příjmu potravy a duševní zdraví	7.–9. ročník	Body image, sebepojetí, prevence anorexie/bulimie, péče o psychiku.	Školní metodik prevence / Speciální pedagog.
Bezpečný internet a právní vědomí	Dle zaměření	Kyberšikana, trestněprávní odpovědnost, bezpečný pohyb v síti.	Policie ČR / Odborné programy.

8. Školní poradenské pracoviště a externí spolupráce

Na realizaci preventivního programu se podílejí všichni pracovníci školy. Koordinaci zabezpečuje **Školní poradenské pracoviště (ŠPP)**

- **Školní metodik prevence:** Mgr. Táňa Křenová Holubářová, DiS.
- **Výchovný poradce a Speciální pedagog:** Mgr. Tereza Bodická
- **Kariérový poradce:** Mgr. Jiří Mlateček

Externí partneri a spolupracující organizace

- **Pedagogicko-psychologická poradna Brno**, Lomená 44, Brno (vedoucí Mgr. Renata Abrahamová)
- **PPP Sládkova**, Brno
- **Společnost Podané ruce o.p.s.**

- **Tým včasné podpory (Práh jižní Morava, z.ú.)**

- **Orgán sociálně-právní ochrany dětí (OSPOD)**, ÚMČ Brno – jih
- **Policie ČR**

- **Koordinační centrum prevence MMB**

9. Spolupráce se zákonnými zástupci

- Rodiče jsou o preventivním programu a akcích informováni prostřednictvím školních komunikačních kanálů (např. *Basecamp*) a na rodičovských kavárnách/setkáních.
- Pro řešení potřeb dětí jsou pravidelně využívána **tripartitní jednání** (dítě – rodič – průvodce).
- V případě výskytu rizikového chování škola bezodkladně kontaktuje zákonné zástupce a postupuje ve vzájemné součinnosti.

10. Krizový plán – postupy při výskytu rizikového chování

Krizový plán stanovuje postupy školy při výskytu ohrožujících situací. Cílem je zajistit bezpečnost, bezodkladnou pomoc a následnou péči.

10.1 Obecný postup

1. Bezprostřední zajištění bezpečí a zdraví žáků.
2. Poskytnutí první pomoci / přivolání IZS v případě akutního ohrožení.
3. Informování vedení školy a školního metodika prevence (příp. speciálního pedagoga).
4. Citlivé zjištění situace bez veřejného vyšetřování či zostuzování.
5. Informování zákonných zástupců zúčastněných žáků.
6. Provedení písemného záznamu.
7. Případné kontaktování odborných orgánů (PPP, OSPOD, PČR).
8. Následná práce s třídním kolektivem a návazná podpora žáků.

10.2 Postupy podle typu situace

Situace	**Základní postup školy**
Šikana / Kyberšikana	Zajistit bezpečí oběti, situaci neřešit před celou skupinou. Uchovat důkazy (u kyberšikany). Informovat ŠMP a vedení, provést oddělené rozhovory, zapojit rodiče a nastavit ochranná opatření a práci s kolektivem.
Agresivní / Násilné chování	Zastavit násilné jednání, oddělit aktéry, zajistit bezpečí. V případě potřeby přivolat IZS/PČR. Vyrozumět vedení školy a rodiče.
Návykové látky (užití / přítomnost)	Zajistit zdravotní stav žáka (při otravě přivolat ZZS). Odebrat látku (nemanipulovat nad rámec bezpečnosti). Informovat ŠMP, vedení a rodiče.

Sebepoškozování / Psychická krize	Jednat klidně, citlivě, situaci nezlehčovat. Zajistit bezpečí žáka, kontaktovat ŠMP/školního psychologa a rodiče. Při akutním ohrožení života přivolat ZZS.
Nevhodné sexuální chování / Sexting	Zastavit chování, řešit diskrétně bez zostuzování. Informovat ŠMP a rodiče. Nastavit práci s hranicemi a respektem.
Podezření na CAN (týrání/zneužívání)	Vyslechnout dítě citlivě a bez nátlaku. Neprovádět vlastní vyšetřování. Bezodkladně informovat vedení a podat hlášení na OSPOD či PČR podle zákonné povinnosti.

11. Evaluace preventivního programu

Preventivní program je v průběhu roku monitorován a na jeho konci podroben celkové evaluaci.

- **Způsoby získávání dat:** Pozorování průvodců, reflexe z komunitních a ranních kruhů, vyhodnocení dotazníků (*Mapa školy*), záznamy řešených případů, podněty ze schránky důvěry a zpětná vazba od rodičů a dětí z tripartitních jednání.
- **Kritéria vyhodnocení:** Naplnění stanovených priorit (splněno / částečně splněno / nesplněno) s popisem a doporučením pro další školní rok.

12. Závěrečná ustanovení

Preventivní program ScioŠkoly Brno Trnitá je platný pro školní rok 2026/2027. Dokument je živý a může být v průběhu roku aktualizován podle potřeb školy nebo v reakci na nové podněty a nabídky preventivních programů.

V Brně dne 1. září 2026

.....

Mgr. Táňa Křenová Holubářová, DiS.

školní metodik prevence

.....

Mgr. David Kopeček

ředitel školy